

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 309/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., B., právne zastúpeného advokátom JUDr. D. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 17/08 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2010 doručená sťažnosť M. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresnej prokuratúry Malacky (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 17/08.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV, Úradu justičnej a kriminálnej polície, vysunuté pracovisko Malacky, ČVS: ORP-101/OVK-MA-2004 z 28. januára 2004 bolo voči sťažovateľovi začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie za pokračujúci trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice spáchaného v spolupáchateľstve.

Sťažovateľ podal 11. apríla 2008 sťažnosť na prietahy v konaní Krajskej prokuratúre v Bratislave. Z odpovede okresnej prokuratúry z 15. mája 2005 pripojenej k sťažnosti vyplýva, že už skôr došlo k prideleniu spisu novému vyšetrovateľovi s pokynom na ukončenie vyšetrovania, avšak k splneniu tohto pokynu nedošlo. V sťažnosti sťažovateľ okrem iného uviedol: *„Konštatovanie prokurátora o nečinnosti vyšetrovateľa nepokladá sťažovateľ za satisfakciu, nakoľko časovo neprimerane dlhé trestné stíhanie znamenalo a znamená pre 62 ročného sťažovateľa dlhotrvajúci stres vyplývajúci z právnej neistoty, ktorý sa negatívne prejavil na jeho celkovom zdravotnom stave... Sťažovateľovi vznikla v dôsledku prietahov v trestnom konaní aj škoda na zaistenom motorovom vozidle..., ktoré je takmer po 7 rokoch pôsobenia vonkajších vplyvov absolútne nepoužiteľné a znehodnotené.“*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol takto rozhodnúť:

„1. V trestnom konaní vedenom na Okresnej prokuratúre Malacky, č. k. 1Pv 17/08 bolo porušené základné právo M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresná prokuratúra Malacky je povinná zaplatiť M. P. primerané finančné zadostučinenie vo výške 10 000,- € (slovom: desaťtisíc eur), ktorú mu je Okresná prokuratúra Malacky povinná zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresná prokuratúra Malacky je povinná zaplatiť M. P. trovy právneho zastúpenia vo výške 246,22 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. D. P., advokáta, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo

iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Ústavný súd pripomína, že základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať. Trestný poriadok obsahuje viaceré účinné prostriedky zabezpečujúce plynulosť a optimálnu dĺžku trestného konania, ktorej výsledkom je právoplatné rozhodnutie a stav právnej istoty.

Táto povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov vychádza z § 2 ods. 6 a 7 Trestného poriadku, v zmysle ktorých orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Každý má právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu sa ochrana základnému právu vrátane práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade okresnou prokuratúrou) trvalo alebo ešte pretrváva. Ak v čase, keď bola podaná sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádzalo k namietanému porušovaniu práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 12/01, IV. ÚS 32/03, III. ÚS 265/07, III. ÚS 306/08).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný právny prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa

v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Preto ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k zbytočným priet'ahom v konaní nedochádzalo, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Sťažnosťou je namietaný postup okresnej prokuratúry v trestnej veci sťažovateľa, a preto je skúmanie porušenia označeného čl. 48 ods. 2 ústavy možné zamerať len na činnosť tohto štátneho orgánu. Zo sťažnosti a z jej príloh však ústavný súd zistil, že 18. februára 2009 bola Okresnému súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) podaná na sťažovateľa okresnou prokurátorkou okresnej prokuratúry obžaloba. Konanie pred okresným súdom je vedené pod sp. zn. 1 T 30/09 a podľa zistenia ústavného súdu toto konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené.

Vec sa teda nachádza v štádiu po podaní obžaloby, v ktorom rozhoduje o ďalšom postupe, ako aj vo veci samej príslušný súd. V predsúdnom konaní má prokurátor iné, osobitné postavenie vyplývajúce z jeho úlohy vykonávať dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní a v štádiu pred začatím trestného stíhania (§ 230 Trestného poriadku). Zatiaľ čo v predsúdnom konaní je prokurátor tým štátnym orgánom, ktorý vo veci rozhoduje (postúpením veci, zastavením trestného stíhania a pod.) a je oprávnený urobiť aj ďalšie úkony (napríklad podať obžalobu), po podaní obžaloby je na rozhodnutia vo veci už príslušný súd, ktorý je povinný postupovať z úradnej povinnosti tak, aby boli veci

prejednané a rozhodnuté v primeranej lehote. Prokurátor v trestnom konaní zastupuje štát (§ 2 ods. 5 Trestného poriadku) a v konaní pred súdom sa stáva jednou zo strán trestného konania (§ 2 ods. 14 Trestného poriadku). Tento princíp je prejavom kontradiktórnosti súdneho procesu. Rovnosť strán v konaní pred súdom zabezpečuje Trestný poriadok jednak úpravou základných zásad trestného konania a jednak ďalšími ustanoveniami (napr. § 240 ods. 3 až 5, § 256 ods. 1, § 261 ods. 3, § 274 ods. 2 Trestného poriadku a iné).

Podaním obžaloby stratil príslušný prokurátor právomoc rozhodnúť vo veci, a tým aj ukončiť stav právnej neistoty sťažovateľa spôsobený vedením trestného stíhania voči jeho osobe. Okresná prokuratúra teda od tohto momentu nemôže zasiahnuť do ústavou zaručeného práva podľa čl. 48 ods. 2, keďže jediným orgánom oprávneným vo veci konať a rozhodovať je okresný súd. Pretože je nepochybné, že v čase, keď bola sťažnosť proti postupu okresnej prokuratúry ústavnému súdu doručená, v posudzovanej veci už k zbytočným priet'ahom zo strany okresnej prokuratúry nedochádzalo, ústavný súd bez ďalšieho sťažnosť podľa čl. 127 ústavy odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o primeranom finančnom zadosťučinení je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou návrhu na rozhodnutie, ktorou sa sťažovateľ domáhal jej priznania, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010